

แบบฝึกปฏิบัติบทที่ 8 การบัญชีสำหรับสำนักงานใหญ่และสาขา

แบบฝึกปฏิบัติ 3 กรณีที่ 2 สำนักงานใหญ่ส่งสินค้าให้สาขาในราคาที่สูงกว่าราคาทุน คือ ราคาทุนบวกส่วนเพิ่ม (ส่วนเพิ่มคิดเป็นร้อยละของราคาทุน Percentage above head office cost) วิธีการบันทึกสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic inventory method)

วันที่ 1 มกราคม 25x1 บริษัท มณฑา จำกัด เปิดสาขาใหม่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ตัวย่อของสาขา คือ สฎ.) มีรายการค้าที่เกี่ยวข้องกับสาขานี้ ระหว่างปี 25x1 ดังนี้

รายการที่	รายการค้าที่เกี่ยวข้องกับสาขานี้
1	สาขาได้รับเงินสดจากสำนักงานใหญ่ จำนวน 80,000 บาท
2	สาขาซื้ออุปกรณ์สำนักงาน จำนวน 40,000 บาท อุปกรณ์นี้มีอายุการให้ประโยชน์ 5 ปี และไม่มีมูลค่าคงเหลือ
3	สาขาซื้อสินค้าจากสำนักงานใหญ่ในราคาโอน จำนวน 80,000 บาท
4	สาขาซื้อสินค้าจากบุคคลภายนอก จำนวน 16,000 บาท
5	สาขาขายสินค้าให้บุคคลภายนอก เป็นเงินสด จำนวน 120,000 บาท
6	สาขาส่งคืนสินค้าที่รับมาจากของสำนักงานใหญ่ จำนวน 5,000 บาท
7	สาขาจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ได้แก่ เงินเดือน จำนวน 24,000 บาท ค่าสาธารณูปโภค จำนวน 4,000 บาท ค่าเช่า จำนวน 12,000 บาท และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด จำนวน 8,000 บาท
8	สาขาส่งเงินสดให้สำนักงานใหญ่ จำนวน 60,000 บาท
9	ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี สาขามีเงินเดือนค้างจ่าย จำนวน 4,000 บาท
10	ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี สาขาได้มีการคิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์สำนักงาน สำหรับปี 25x1
11	สาขาปิดบัญชี ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี สินค้าคงเหลือของสาขา ประกอบด้วย สินค้าที่รับมาจากสำนักงานใหญ่ จำนวน 25,000 บาท และสินค้าที่สาขาซื้อจากบุคคลภายนอก จำนวน 4,000 บาท
12	โอนกำไร/ขาดทุนจากสาขาไปสำนักงานใหญ่
13	ปรับปรุงบัญชีกำไรขาดทุนจากสาขาด้วยส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขา

กิจการมีนโยบายให้สำนักงานใหญ่และสาขาทุกแห่ง ใช้ราคาทุนบวกส่วนเพิ่ม 25% สำหรับสินค้าที่รับมาจากสำนักงานใหญ่ วิธีการบันทึกสินค้าคงเหลือเมื่อสิ้นงวด (Periodic inventory method) และวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรง (Straight line method)

ให้ทำ

- (ก) การบันทึกรายการค้าสำหรับปี 25x1
- (ข) ผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภทของสำนักงานใหญ่และสาขา
- (ค) สรุปยอดคงเหลือจากบัญชีแยกประเภทที่มีบัญชีตรงข้ามกันหรือบัญชีระหว่างกันก่อนปิดบัญชี
- (ง) การจัดทำงบการเงินรวม
- (จ) จัดทำงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม และงบแสดงฐานะการเงินรวม

(ก) การบันทึกรายการค้าสำหรับปี 25x1 มีดังต่อไปนี้

หน่วย : 1,000 บาท

รายการ	สมุดบัญชีของสำนักงานใหญ่			สมุดบัญชีของสาขา		
		Dr.	Cr.		Dr.	Cr.
1. การส่งเงินสดระหว่างกัน						
สำนักงานใหญ่ส่งเงินสดให้สาขา						
2. การบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนระหว่างกัน						
สาขาเป็นผู้ซื้อสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
สาขาซื้อและบันทึกบัญชีที่สาขา						
3. บันทึกสินค้าเมื่อสิ้นงวด Periodic						
สำนักงานใหญ่ส่งสินค้าให้สาขา ในราคาโอน (ราคาที่สูงกว่าราคาทุน)						
4. สาขาซื้อสินค้าจากบุคคลภายนอก						
สาขาซื้อสินค้าจากบุคคลภายนอก เป็นเงินสด						
5. สาขาขายสินค้าให้บุคคลภายนอก						
สาขาขายสินค้าให้บุคคลภายนอก เป็นเงินสด						
6. การส่งสินค้าระหว่างกัน (ในราคาทุนบวกส่วนเพิ่ม 25%) (บันทึกสินค้าเมื่อสิ้นงวด Periodic)						
สาขาส่งสินค้าชำรุดให้ สำนักงานใหญ่						
7. สาขาจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ						
สาขาจ่ายค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงาน เป็นเงินสด						
8. การส่งเงินสดระหว่างกัน						
สาขาส่งเงินสด ให้สำนักงานใหญ่						

หน่วย : 1,000 บาท

รายการ	สมุดบัญชีของสำนักงานใหญ่		สมุดบัญชีของสาขา			
		Dr.	Cr.		Dr.	Cr.
9. สาขาจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ						
สาขามีเงินเดือนค้างจ่าย						
10. การบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนระหว่างกัน						
สาขาเป็นผู้ซื้อสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
สาขาคิดค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์						
ที่ซื้อและบันทึกบัญชีที่สาขา						
วิธีเส้นตรง						
11. การปิดบัญชี						
บันทึกต้นทุนขายและ						
สินค้าคงเหลือปลายงวด						
(สินค้ารับจากสนญ.สุทธิ เท่ากับ						
สินค้ารับจากสนญ. หัก						
สาขาส่งคืน)						
บันทึกกำไรขาดทุน						
(ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย						
เพื่อคำนวณกำไรขาดทุน)						
12. โอนกำไร/ขาดทุนจากสาขาไปสำนักงานใหญ่						
กรณีสาขามีผลขาดทุน						

หน่วย : 1,000 บาท

รายการ	สมุดบัญชีของสำนักงานใหญ่			สมุดบัญชีของสาขา		
		Dr.	Cr.		Dr.	Cr.
13. ปรับปรุงบัญชีกำไรขาดทุนจากสาขาคด้วยส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขา						
การคำนวณรายการปรับปรุง :						
(13.1) ต้นทุนขายของสินค้ารับจาก สนญ. = ต้นงวด + รัระหว่างงวด - ปลายงวด =						
(13.2) สัดส่วนของราคาสินค้าที่สูง กว่าราคาทุน =						
(13.3) ส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไป สาขาที่คำนวณได้จาก (13.1) ที่โอน ไปเป็นกำไรขาดทุนจากสาขา ซึ่งจะ ทำให้กำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุน น้อยลง = (13.1) ต้นทุนขายของ สินค้ารับจากสนญ. × (13.2) สัดส่วนของราคาสินค้าที่สูงกว่า ราคาทุน =						

(ข) บัญชีที่ใช้บันทึกรายการระหว่างกัน (Reciprocal accounts) จากการบันทึกบัญชีรายการค้าข้างต้นในสมุดรายวันทั่วไป สามารถผ่านรายการไปสมุดบัญชีแยกประเภทของสำนักงานใหญ่และสาขา แสดงได้ดังนี้

(ข.1) สมุดบัญชีแยกประเภทของสำนักงานใหญ่

หน่วย : 1,000 บาท

บัญชีสาขา (Branch account) – สนญ.

บัญชีสินค้าส่งไปสาขา (Shipment to Branch)

บัญชีส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขา

(ข.2) สมุดบัญชีแยกประเภทของสาขา

หน่วย : 1,000 บาท

บัญชีสำนักงานใหญ่ (H.O. account)

บัญชีสินค้ารับจากสำนักงานใหญ่ (Shipment from H.O.)

(ค) สรุปยอดคงเหลือจากบัญชีแยกประเภทที่มีบัญชีตรงข้ามกันหรือบัญชีระหว่างกันก่อนปิดบัญชี
ดังนี้

รายการ	สมุดบัญชีของสำนักงานใหญ่			สมุดบัญชีของสาขา		
		Dr.	Cr.		Dr.	Cr.
(ค.1) ด้านเดบิต มาจาก (ข.1) ยอดรวมด้านเดบิต ของบัญชีสาขา หัก ยอดรวมด้าน เครดิตก่อนกำไรขาดทุนและยอดยก ไป = (ค.1) ด้านเครดิต มาจาก (ข.2) ยอดรวมด้านเครดิต ของบัญชีสำนักงานใหญ่ หัก ยอด รวมด้านเดบิตก่อนกำไรขาดทุนและ ยอดยกไป =						

รายการ	สมุดบัญชีของสำนักงานใหญ่			สมุดบัญชีของสาขา		
		Dr.	Cr.		Dr.	Cr.
(ค.2) ด้านเดบิต มาจาก (ข.2) ยอดรวมด้านเดบิตของบัญชีสินค้ารับจากสำนักงานใหญ่ หัก ยอดรวมด้านด้านเครดิต ก่อนยอดปิดบัญชี = (ค.2) ด้านเครดิต (ค.2.1) มาจาก (ข.1) ยอดรวมด้านเครดิตของบัญชีสินค้าส่งไปสาขา หัก ยอดรวมด้านเดบิต ก่อนยอดยกไป = (ค.2.2) มาจาก (ข.1) ยอดรวมด้านเครดิตของบัญชีส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขา หัก ยอดรวมด้านเดบิต ก่อนปรับปรุงบัญชีกำไรขาดทุนจากสาขาและยอดยกไป =						

(ง) การจัดทำงบการเงินรวม

บันทึกรายการตัดบัญชีตรงข้ามกันหรือบัญชีระหว่างกันในช่องรายการตัดบัญชี แสดงได้ดังนี้

(1) ตัดบัญชีสาขากับบัญชีสำนักงานใหญ่

เดบิต			
	เครดิต		

(2) บัญชีส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขากับสินค้ารับจากสำนักงานใหญ่ (ต้นทุนขาย)

เดบิต			
	เครดิต		

(3) ตัดบัญชีสินค้าส่งไปสาขากับบัญชีสินค้ารับจากสำนักงานใหญ่

เดบิต			
	เครดิต		

(4) ส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขา (มูลค่าของสินค้า $\times$ สัดส่วนของราคาสินค้าที่สูงกว่าราคาทุน) ที่รวมอยู่ในสินค้าคงเหลือปลายงวดในงบกำไรขาดทุนกับงบแสดงฐานะการเงิน

เดบิต			
	เครดิต		

(5) โอนส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขาของต้นทุนขายสำหรับสินค้ารับจากสำนักงานใหญ่ไปเป็นกำไรขาดทุนของสาขา

เดบิต			
	เครดิต		

รวมยอดปรับปรุงรายการที่ (1) – (5)

เดบิต	รวมยอดปรับปรุงรายการที่ (1) – (5)		
	เครดิต รวมยอดปรับปรุงรายการที่ (1) – (5)		

บริษัท มณฑา จำกัด
 กระดาษทำการงบการเงินรวมสำนักงานใหญ่และสาขา-สฎ.
 สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : 1,000 บาท

	สนญ.		สาขา-สฎ.		รายการปรับปรุงและตัดบัญชี		งบการเงินรวม	
	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ								
ขาย		480		120				
สินค้าคงเหลือ (ต้นงวด)	128							
ซื้อสินค้า	260		16					
สินค้าส่งไปสาขา (ราคาทุน)		60						
สินค้ารับจากสำนักงานใหญ่			75					
สินค้าคงเหลือ (ปลายงวด)		40		29				
เงินเดือน	50		28					
ค่าสาธารณูปโภค	8		4					
ค่าเช่า	30		12					
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	4		8					
ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์สนง.	30		8					
รวมยอดก่อนกำไรขาดทุนสุทธิ								
กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับปี								
รวม								
การเปลี่ยนแปลงกำไรสะสม								
กำไรสะสมต้นงวด		150						
บวก กำไรขาดทุนสุทธิสำหรับปี								
หัก เงินปันผล								
กำไรสะสมปลายงวด								
งบแสดงฐานะการเงิน								
เงินสด	400		36					
ลูกหนี้การค้า	170							
สินค้าคงเหลือ (ปลายงวด)	40		29					
สาขา-สฎ.	95							
ส่วนเกินมูลค่าสินค้าส่งไปสาขา		15						
อุปกรณ์สำนักงาน	200		40					
ค่าเสื่อมราคาสะสม-อุปกรณ์สนง.		80		8				
เจ้าหนี้การค้า		80						
เงินเดือนค้างจ่าย		10		4				
สำนักงานใหญ่				95				
ทุนหุ้นสามัญ		500						
กำไรสะสมปลายงวด		220	2					
รวม								
รวมยอดปรับปรุงทั้งหมด (งบกำไรขาดทุน + งบแสดงฐานะการเงิน)								

(จ) จากตัวเลขในคอลัมน์สุดท้ายที่เป็นช่องงบการเงินรวมที่มีจำนวนเงินแสดงในกระดาษทำการนำมาจัดทำงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม และงบแสดงฐานะการเงินรวม (โดยไม่ต้องนำรายการที่มีการตัดบัญชีแล้วไม่มีจำนวนเงินแสดงในช่องงบการเงินรวมมาแสดง) ดังนี้

บริษัท มณฑา จำกัด และสาขา-สฎ.

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : 1,000 บาท

ขาย		
หัก ต้นทุนขาย :		
สินค้าคงเหลือต้นงวด		
บวก ซื้อสินค้า		
สินค้าที่มีไว้เพื่อขายทั้งหมด		
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด		
กำไรขั้นต้น		
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน :		
เงินเดือน		
ค่าสาธารณูปโภค		
ค่าเช่า		
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด		
ค่าเสื่อมราคา – อุปกรณ์สำนักงาน		
กำไรสุทธิ		

บริษัท มณฑา จำกัด และสาขา-สฎ.

งบแสดงฐานะการเงินรวม

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : 1,000 บาท

สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสด		
ลูกหนี้การค้า		
สินค้าคงเหลือ		
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
อุปกรณ์สำนักงาน		
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม – อุปกรณ์สำนักงาน		
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
รวมสินทรัพย์		

บริษัท มณฑา จำกัด และสาขา-สฎ.

งบแสดงฐานะการเงินรวม (ต่อ)

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1

หน่วย : 1,000 บาท

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า		
เงินเดือนค้างจ่าย		
รวมหนี้สินหมุนเวียน		
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนหุ้นสามัญ		
กำไรสะสม		
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		